

De keuze van de entstof moet men aan de koepokinrichtingen, die samenwerken met de Hoofdinspectie, overlaten. Wij weten reeds, dat stammen van allerlei herkomst zijn beproefd; tot nog toe zonder resultaat. Het is echter theoretisch volstrekt niet uitgesloten, dat het virus van den eenen stam de gevoeligheid voor het encephalitisvirus sterker opwekt dan het virus van een anderen stam. Grootte cijfers zullen hier den weg moeten wijzen.

Mijn beschouwing heb ik de vorige maal besloten met een opmerking over de algemeene beteekenis van de vaccinatie; nl. als denkbaar middel tot het stuiten van de epidemie.

Een van mijn correspondenten heeft dit beschouwd als een argument mijnerzijds vóór het aanbevelen van de individueele vaccinatie. Dit is in mijn stukje niet te vinden. Mijn correspondent en ik staan beide op het standpunt, dat men ter bescherming van het geheel geen menschenoffers mag vragen. Van dit standpunt uit heb ik destijds, als lid van den Gezondheidsraad, medegewerkt aan het opschorten van de verplichting tot vaccinatie. Mijn correspondent moge er zich dan ook van overtuigen, dat de algemeene beteekenis der vaccinatie door mij in ander verband werd beschouwd; nl. in verband met de isolatie.

Tot slot nog een opmerking over isolatie. Ik vertolkte tot tweemaal toe veler wensch naar een uitbreiding van het alastrimbesluit, ten einde aan de sanitaire overheden meer macht te verleen, met vermindering van het straffe Pokkenbesluit, dat ons land in rep en roer zou brengen.

Intusschen is er, zooals dr. TERBURGH reeds in het vorige nummer meedeelde, een kortere weg gevonden tot hetzelfde doel: de spoedige invoering van de nieuwe wet op de besmettelijke ziekten. Door de alastrim (variola minor) in groep B te plaatsen zal men bereiken, dat, indien zulks noodig wordt geoordeeld, de patiënten geïsoleerd kunnen worden.

J. J. VAN LOGHEM.

P. S. *De Nieuwe Rotterdamsche Courant* heeft mijn vorige beschouwing in haar Zondagochtendblad van 15 September overgenomen. Niet welkom daarbij waren mij de aantekeningen, die de redactie goed vond er onder te plaatsen. Zoo zegt zij, dat ik ten onrechte onderstel, dat het Pokkenbesluit gedwongen afzondering voorschrijft. In mijn stukje is echter niets van zulk een onderstelling te vinden. Ongegrond is voorts haar critizeerende opmerking, dat het niet mogelijk zou zijn — behoudens voorschrift omtrent het „kenmerk” — te komen tot een meer uitgebreid alastrimbesluit, met behoud van de onderscheiding tusschen pokken en alastrim. Met goeden wil van de zijde der Regeering zou hier zonder moeite een weg zijn te vinden. Er zijn voorbeelden te over — tot in den jongsten tijd — dat bij dergelijke conflicten tusschen wet en werkelijkheid snelle hulp mogelijk is.

DANKBAAR, DOCH NIET VOLDAAN.

Ongetwijfeld zullen vele collega's den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid dankbaar zijn voor de voorlichting, die hij in het *Ned. Tijdschr. v. Geneesk.* van 21 September jl. heeft gegeven omtrent de vraag: „wanneer wel, wanneer niet inenten tegen alastrim?”

En zeker zij, die evenals ik de encephalitis postvaccinalis uit eigen ervaring kennen, zullen met voldoening hebben gelezen, dat dr. TERBURGH het gevaar voor deze ziekte lang niet gering schat, wanneer het geldt de eerste vaccinatie bij jonge kinderen.

Maar al te zeer gaven vele, naar aanleiding van de alastrimbestrijding geschreven artikelen den indruk, alsof het encephalitisgevaar niet bestond, althans verwaarloosd kon worden.

„Alleen wanneer het gevaar voor alastrim bijzonder groot is, zou men kunnen besluiten tot het vaccineeren dezer jonge kinderen”, zegt dr. TERBURGH. Maar in welk een eigenaardig licht komen dan te staan alle eerste vaccinaties, gedaan bij jonge kinderen van den tijd af, nu reeds een paar jaar geleden, dat wij de encephalitis postvaccinalis leerden kennen, tot Juli 1929 (intree van de alastrim te Rotterdam) ? Geen enkele van deze inentingën lijkt meer gerechtvaardigd, want nergens in ons land bestond *toen* groot gevaar voor welken vorm van pokken ook.

Het is mij dan ook trouwens steeds een raadsel geweest, hoe men er in dien tijd blijkbaar in volle gemoedsrust maar lustig op los vaccineerde, terwijl men de kinderen daarbij toch ongetwijfeld aan grootere gevaren blootstelde, dan door ze ongingeënt te laten.

De consequenties, waartoe het artikel van dr. TERBURGH leidt, zijn dan, dunkt mij, ook dat:

1°. Gebroken dient te worden met de in vele gemeenten bestaande gewoonte om (overigens geheel in overeenstemming met het wettelijk voorschrift op de vaccinatie en de zich daarbij aanpassende instructie van den gemeentearst) 4 keer per jaar gelegenheid te geven tot inenting, waarbij de ervaring immers leert, dat slechts voor zeer jonge, tevoren nog niet ingeënte kinderen gebruik wordt gemaakt.

2°. Dat van overheidswege krachtige maatregelen worden getroffen om de revaccinatie van *volwassenen* te bevorderen.

Indien de Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid ons, behalve zijn voorlichting, tevens de toezegging had kunnen geven, dat maatregelen in dezer richting worden getroffen, zouden velen niet allen dankbaar, doch tevens meer voldaan zijn geweest.

Noordbroek, 23 September 1929.

S. A. NIEUWZWAAG.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

Wet op sera en vaccins.

Afgekondigd is *Staatsblad* no. 424, houdende Besluit van den 29sten Augustus 1929, ter uitvoering van de artt. 2, 3 en 4 der wet op sera en vaccins. (*Staatsblad* 1927 no. 91).

Mr. C. M. SCHENCK.

BUITENLAND.

MANCHESTER. — **Weldoeners der menschheid.** — De *Manchester Guardian* heeft onder zijn lezers een stemming gehouden om de personen aan te wijzen, die zij voor de grootste weldoeners der menschheid houden. De zes, die de meeste stemmen verwierven, hebben allen op het gebied der geneeskunst hun lauweren geoogst, al zijn er slechts drie geneeskundigen onder. Misschien is op de richting der keuze invloed geoefend, doordat het blad, bij het uitschrijven van de stemming, LISTER als voorbeeld stelde. De namen der gelukkige winnaars zijn, in volgorde: PASTEUR, J. Y. SIMPSON, Mad. CURIE, RÖNTGEN, JENNER, RONALD ROSS. De keus doet den lezers alle eer (*Lancet*, 14 Sept.).

ATHENE. — **Pest in den Piraeus.** — Drie gevallen van builenpest zijn in den haven van den Piraeus waargenomen. De gezondheidsdienst heeft krachtige maatregelen genomen tegen verspreiding van de ziekte (*Avvenire Sanitario*).

LONDEN. — **Zang als geneesmiddel** — In 1918 is in Engeland de *Vocal Therapy Society* gesticht, met het doel, de lichamelijke en geestelijke gezondheid van oorlogsinvaliden te bevorderen door zingen en oefening in het spreken en doelmatig ademhalen. Door deze vereeniging zijn vijf „Kings' Services Choirs” tot stand gekomen. In 1928 zijn door deze koren drie concerten gegeven. Vele mannen zijn op deze wijze genezen van de spraakgebreken of de aphonie, die als gevolgen